

MONITOR

zpravodajský čtrnáctideník

ROČNÍK V., ČÍSLO 1

17. leden 2008

(za dobrovolné příspěvky)

Tradice Otců

Z kázání připisovaného svatému knězi Hippolytovi

K Janovi přišel Ježíš a byl od něj pokřtěn. Jaká neuvěřitelná událost! Nekonečný proud, který oblažuje Boží místo, je omýván trochou vody. Nepochopitelný pramen, jenž dává vzejít životu všech lidí a nemá konce, se ukryl ve skrovných a pomíjejících vodách.

Ten, jenž je všude přítomen a nikde není nepřítomen, nepochopitelný andělům a neviditelný lidem, přichází podle vlastního rozhodnutí ke křtu. A hle, otevřelo se nebe a ozval se hlas: *To je můj milovaný Syn, v něm mám zalíbení.*

Milován rodí lásku a nehmotné svět-

lo rodí světlo nedostupné. To je ten, jenž byl nazván Josefovým synem a je mým Jednorozeným podle Boží podstaty.

To je můj milovaný Syn: onen hladový, jenž sytí tisícové zástupy; zemdlý, jenž zemdlené občerstvuje; nemá, kam by hlavu položil, a všechno řídí svou rukou, trpí, a léčí utrpení; na jeho hlavu dopadají políčky, a jeho darem světu je svoboda; jeho bok je proboden, a on napravuje bok Adamův.

Darovat čas znamená darovat sebe

Olomoucký arcibiskup uvažuje o dopadech Vánoc

O Vánocích popelnice nestačily. Vršily se kolem nich hromady obalů od dáreků. Ano, Vánoce jsou pro mnohé jen svátky dáreků. Bylo by však škoda, kdyby se mezi tolika dáreků ztratil hlavní vánoční Dar, Bůh, který přijal naše tělo a stal se jedním z nás. To sám Bůh daroval lidem sám sebe v Ježíši Kristu, který se narodil v Betlémě, aby pro naši spásu nakonec daroval i život na kříži. Tam šla jeho láska až do krajnosti. Kdo prožívá Vánoce, přijímá Boha – Lásku do svého srdce, a vyznačuje lásku dál. Nejčastěji to ukazujeme dáreků. Nevím, jestli většina dáreků je opravdu projevem skutečné lásky, ale mám dojem, že většina dáreků je darováním něčeho, ne sebe samého jako u Boha. Krásnou výjimku tvoří dárek vlastní výroby, kdy jsme k darované věci darovali i svůj čas. O těchto svátcích zvláště zakoušíme, jak rodinné štěstí potřebuje darovaný čas nejen v obětavé přípravě, ale i při společném slavení. Čas patří k nejcennějším darům.

I v rodině Církve je to tak. Napadlo mě hrát si s čísly. V diecézi máme téměř tisíc užívaných kostelů a kaplí. Všechny někdo uklízí a zdobí. Jsou různě velké, ale v průměru potřebuje každý asi osm hodin týdně na úklid a stejně tolik na výzdobu. I když některé kostely jsou využívány méně, za rok je to v diecézi téměř osm set tisíc hodin. Všude slouží i kostelníci a ministranti, většinou i varhaníci a scholy, o svátcích i chrámové sbory, které cvičí dlouhé hodiny. Kolik

Foto: archivo

hodin potřebuje údržba a opravy kostelů? A kdybych sečetl všech osm diecézí?

V tyto dny chodí po České republice čtyřicet tisíc tříkrálových koledníků. Charita by nejen bez koledníků, ale i mnoha dalších obětavých dobrovolníků vůbec nedokázala plnit své poslání. A kolik věřících věnuje čas vedení různých kroužků a spolků ve světě, ve školách, skautu, Orlu, hasičském sdružení...

Naše odpověď na Boží dar by měla být jistě velkorysejší, ale myslím, že i tak můžeme říct, že mezi věřícími je nejvíce dobrovolníků a Církve je největší dobrovolnickou organizací, z níž má užitek

celá společnost. Nejde o rozdávání z přebytku, ale o to nejcennější. Darovat čas znamená darovat sebe.

Oč působivějším znamením Boží přítomnosti ve světě by byla Církev, kdyby každý její člen daroval jednu hodinu týdně Církvi! Tím nemyslím účast na mši svaté, protože to je čas, kdy více dostávám, než dávám. Kdybychom se tak dovedli nasadit třeba i pro apoštolát! Vánoce, oslava Božího příchodu mezi nás, jsou výzvou k odpovědi na Boží sebedarování. Jen tak ponesou Vánoce plody po celý rok.

Mons. Jan Graubner

ZPRÁVY

Papež o mučednictví

„Mučednictví v křesťanském pojetí je aktem lásky k Bohu a ke všem lidem včetně pronásledovatelů,“ řekl papež v promluvě na svatoštěpánský svátek. „Tatáž láska, která přiměla Božího syna, aby se všeho vzdal a byl poslušný až k smrti kříže, přiměla i apoštoly a mučedníky, aby dali svůj život za evangelium.“

Znamením této lásky jsou modlitby za nepřátele a pronásledovatele, pokračoval papež. To odlišuje křesťanské mučedníky od těch, kdo jsou obětmi

svých vlastních ideálů.

Mučednictví odjakživa patřilo k vyznávání víry a je dodnes aktuální: „I dnes dostáváme zprávy o misionářích, kněžích, biskupech, řeholnicích i laicích, kteří jsou pronásledováni, mučeni a vězněni: brání se jim ve vyznávání víry, protože jsou učedníky Kristovými: někteří trpí a umírají kvůli svému spojení s obecnou Církví a kvůli loajalitě k papeži,“ řekl papež.

Asia News

Papež pozdravil madridskou manifestaci za rodinu

V přímém přenosu pozdravil Benedikt XVI. dvoumilionové shromáždění manifestující za rodinu na madridském náměstí Plaza de Colon. Vyzval přítomné, aby byli svědky „krásy lidské lásky“.

Papež řekl, že manželství je nerozlučitelný svazek muže a ženy a vytváří výlučné prostředí, kde je lidský život vítán a chráněn od početí do přirozeného konce. Je právem i závazkem rodičů, aby vychovávali své děti ve víře a v hodnotách, jež činí lidskou existenci důstojnou.

Shromáždění pořádala madridská arcidiecéze. Arcibiskup kardinál Antonio Ruoco na něm řekl, že rodina je

„objektivně ten nejzávažnější problém, jemuž čelí evropská společnost“. Myšlenka manželství a rodiny je zásadně relativizována a mezi mládeží se propagují životní styly, jež jsou protikladem nezrušitelné lásky mezi mužem a ženou. Připomněl, že Všeobecná deklarace lidských práv uznává rodinu jako „přirozenou a základní jednotku společnosti“ a proto ji má společnost i stát chránit. „Reakce křesťanů na tuto zásadní otázku je naléhavě potřebná a rozhodující pro budoucnost Španělska, Evropy i lidstva,“ uzavřel kardinál.

Zenit

Filmový festival Tertio millenio v Římě

Na začátku devátého festivalu Tertio millenio řekl předseda papežské rady pro sociální komunikaci arcibiskup Claudio Maria Celli, že předváděné filmy zpracovávají „existenciální krizi člověka“ a jeho „hledání identity“. Moderní svět se svými katastrofami a válkami konfrontuje člověka s potřebou hledat identitu, která je křehká a fragmentární.

Z uváděných filmů vyzdvihl arcibiskup dílo Alexandra Sokojrova „Alexandra“, jež zpracovává situaci v Čečensku. Promítalo se také „Velké srdce“, jež líčí osud novináře Daniela Pearla zavražděného v Pákistánu. Film „Prostor zmizelých“ líčí drama lidí, kteří zmizeli za diktatury v Argentíně.

Zenit

„Nepřičítáme tomu velký význam“

P. Federico Lombardi SJ dne 18. prosince 2007 komentoval jedenapůlhodinové video druhého muže Al-Káidy Ajmána al-Zavahrího, který kritizoval papežovo setkání se saudsokoarabským králem Abdaláhem. Video se octlo na internetu 16. prosince. Zavahří prohlásil, že toto setkání bylo pro islám a muslimy urážlivé.

P. Lombardi, ředitel vatikánské tiskové kanceláře, vyjádřil potěšení z kro-

ků k dialogu, jež představuje mimo jiné dopis 138 muslimských odborníků ze dne 13. října. Papež na dopis odpověděl pozváním skupiny signatářů k rozhovoru.

„Negativní poznámka (o papeži ve videu Al-Káidy) nás nepřekvapuje, ani zvláště neznepokojuje,“ řekl P. Lombardi. „Nepřičítáme tomu velký význam,“ uzavřel.

Zenit

Mučedníci roku 2007

V roce 2007 zahynulo 21 katolických misionářů. Z nich je 15 kněží – šest řeholních, devět diecézních, tři diecézní jáhni, jeden řeholní bratr, jedna řeholnice a jeden seminarista.

Tři zahynuli v Mexiku, dva v Kolumbii, jeden v Brazílii, jeden v Guatemale, dva v Jižní Africe, jeden v Keni, jeden ve Rwandě, dva ve Španělsku, čtyři v Iráku, tři na Filipínách a jeden na Srí Lance.

Fides

Indie: hinduisté útočí na křesťany

Hinduistická nacionalistická organizace Višva Hindu Parisad se snaží křesťanům zabránit v oslavě Vánoc. Ve státě Orissa (východní pobřeží Indie), v okrese Fulbani, činí bilance Vánoc tři mrtvé, třináct zapálených kostelů, dvě zničené fary, desítky zraněných, z toho mnoho vážně, zplundrovaný sirtotčinec, vlaky na hodiny zablokované a zapálená policejní auta. Teror vypukl už na Štědrý večer a pokračoval na Boží hod vánoční. Policie dosud nemá situaci pod kontrolou.

V tomto regionu dochází k útokům na křesťany opakovaně. Z 650 000 obyvatel okresu Fulbani je 100 000 křesťanů. Ve státě Orissa už od roku 1968 platí zákon proti konverzím.

Asia News

Německo: věřících mezi mládeží je více než mezi dospělými

Asi 70 % Němců tvoří praktikující věřící: uvedl to výzkum Bertelsmannovy nadace.

Asi šestina příslušníků církvi se nepovažuje za věřící. Naproti tomu třetina těch, kdo nejsou vázáni k církvím, se považuje za věřící: to platí zvláště pro bývalou NDR. Ve starých spolkových zemích se 78 % obyvatel považuje za věřící, 21 % za silně věřící. V bývalé NDR se za věřící považuje jen 36 % obyvatel.

Z průzkumu vyplývá, že více věřících je mezi mladými lidmi: 52 % lidí od 18 do 29 let se považuje za věřící, 14 % za silně věřící.

SIR

ZPRÁVY

Hnutí Pro život ČR píše lidoveckým senátorům

Věc: Otevřený dopis senátorům za KDU-ČSL JUDr. Petru Pithartovi a Ing. Josefu Vaculíkovi

Vážení páni senátoři,

dovoluji si Vás oslovit tímto otevřeným dopisem v souvislosti s Vaší veřejnou podporou profesora Jana Švejnara jako kandidáta na prezidenta České republiky.

Přestože respektujeme odborné kvality tohoto levicového kandidáta, nelze zavírat oči před skutečností, že jeho postoje k bioetickým otázkám a k otázkám, které se týkají rodiny, jsou buď sporné nebo zcela neznámé. Na srdci nám leží zvláště jeho přístup k zavedení eutanázie – tedy úmyslného zabíjení těžce nemocných lidí (kterou by umožnil) a k adopcím dětí homosexuálními páry, které jsou pro něj přijatelné.

Stávající prezident Václav Klaus se i přes mnohé výhrady osvědčil a své postoje deklaroval nejen sliby. Je třeba spravedlivě přiznat, že se zcela zřetelně

postavil za přirozenou roli rodiny a jednoznačně ji ze své funkce hájil. Podobně jednoznačně se vyjádřil pro zachování nedotknutelnosti života nemocných lidí ohrožených eutanázií a veřejně přislíbil udělat vše pro to, aby se nemocní lidé u nás nemuseli strachovat o svůj život.

Jsem přesvědčen, že pro senátory zvolené za křesťansko-demokratickou stranu, která hodnotově vychází z křesťanských zásad odrážejících zdravý rozum a úctu ke každému jednotlivci, by bylo v příkrém rozporu svěřit svůj hlas Janu Švejnarovi, který se veřejně hlásí ke zcela opačným hodnotám pošlapávajícím lidskou důstojnost.

Věříme, že v zájmu dobra celé společnosti a odpovědnosti ke svým voličům zapomenete na případná stará nedorozumění, oprostíte se od osobních pocitů a budete hájit hodnoty strany, za kterou jste byli do Senátu zvoleni.

Za Hnutí Pro život ČR
Mgr. Radim Ucháč

Británie: multikulturalismus vede k segregaci

Anglikánský biskup z Rochesteru, Rev. Michael Nazir-Ali, rodilý Pákistánec, veřejně varoval, že muslimové v Británii vytvářejí nepřístupné zóny, kde jsou lidé jiné rasy nebo víry ohroženi fyzickými útoky.

„Británie na jedné straně ztrácí důvěru v křesťanskou vizi, která je základem jejích výdobytků a kulturních hodnot, na druhé straně se snaží přizpůsobit novým příchozím na základě filosofie multikulturalismu,“ napsal pro list *The Telegraph*.

Biskup konstatuje, že křesťanství v Británii kvůli tomu ztrácí svůj veřejný rozměr. Je ohrožena existence kaplí a farnos-

tí v nemocnicích, vězeních a vzdělávacích institucích, protože úřady chtějí „multikulturální“ zařízení, jež neberou ohled na výrazně křesťanský charakter britských zákonů, hodnot, zvyků a kultury. Píše, že „nová filosofie multikulturalismu“ začíná společnost hluboce rozdělovat. Obviňuje také duchovní, jimž podle něho chybí „mravní a duchovní vize“.

Biskupova slova potvrzují obavy předsedy britské Komise pro rovnost a lidská práva Trevera Phillipse, který řekl, že země bezmyšlenkovitě směřuje k segregaci.

The Telegraph

Westminsterskému arcibiskupovi vadí polští katolíci v Británii

Westminsterský arcibiskup, kardinál Cormac Murphy O'Connor, vyzval polské katolíky, aby se více integrovali do místních farností. Vyjádřil obavu, aby se Církev v Británii nerozdělila podle etnických hranic. Polských katolíků v Británii přibývá a právě díky nim začíná počet praktikujících katolíků v Británii předstihovat počet praktikujících anglikánů.

Představitelé polské komunity se kardinálovými slovy cítí zaskočení a žádají o rozhovory na toto téma.

Výsledky průzkumu vyšly v době, kdy bývalý britský premiér oficiálně konvertoval ke katolicismu a počet návštěvníků katolických bohoslužeb oproti předchozímu roku vzrostl.

Kardinál řekl, že je znepokojen tím, že Poláci vytvářejí v Británii zvláštní církev.

Grazyna Sikorska z Polské katolické misie pro Anglii a Wales řekla, že polská katolická komunita je kardinálovými slovy otřesena.

The Telegraph

Praha: průvod za tři miliony

Na svátek Mláďátek se v Praze konal průvod, který připomenul padesátileté výročí přijetí potratového zákona a upozornil, že nás už stál 3 miliony mrtvých.

Průvod vyšel od strahovského kláštera, pokračoval kolem katedrál a přes Malostranské náměstí na Karlův most. Proti sousoší Kalvárie účastníci předčítali 300 křestních jmen: při každém zazněl zvon a do Vltavy byla vržena červená růže. Průvod byl ukončen mší svatou v dominikánském kostele svatého Jiljí.

ČT v tomto případě o události referovala korektně.

HPŽ, RC

Austrálie: děti zhoršují životní prostředí

Barry Walters, profesor porodnictví na Univerzitě západní Austrálie, v časopise *Medical Journal of Australia* navrhuje, aby každý pár, který má více než dvě děti, platil zvláštní daň za zvýšení uhlíkových emisí.

„Každé novorozené dítě v Austrálii je potenciálním zdrojem emisí skleníkových plynů, nejen tím, že dýchá, ale tím, že zvyšuje spotřebu přírodních zdrojů,“ píše Walters. Naopak za nákup kondomů nebo sterilizaci by měli lidé dostávat „uhlíkové kredity“.

CNA

Keňští dominikáni žádají o modlitbu a pomoc

Dominikánští laici z Keni naléhavě prosí o modlitby za mír a spravedlnost pro tamější dominikánskou rodinu, především pro bratry a sestry v Kisumu, kteří v těchto dnech čelí brutálnímu násilí.

OP

Vážení čtenáři, děkujeme Vám všem, kteří jste zasláním finančního daru umožnili další vydání *RC Monitoru* a pomohli pokrýt režijní náklady spojené s jeho vydáváním.

Zároveň se omlouváme za pozdní doručení vánočního čísla, které bylo způsobeno knihárnou při výrobě příloženého sborníku.

redakce

KOMENTÁŘE

Klaus versus Švejnar

Chcete tradiční rodinu a restituce církevního majetku? Zvolte Klause.
Nebo chcete euthanasii a adopce dětí homosexuály? Pak hlasujte pro Švejnara.

Foto: ČTK

Je to jednoduché: volba prezidenta je příležitostí, jak prosadit restituce církevního majetku a smlouvu s Vatikánem. Chce to jen trochu (a stačí opravdu trochu) přemýšlet. Každý kandidát potřebuje podporu lidovců. A lidovci prosazují restituce církevního majetku a konkordát. Takže něco za něco.

Hodnocení kandidátů z hlediska křesťansko-demokratických zásad

A koho z obou prezidentských kandidátů podpořit? Žádný samozřejmě není ideál. Švejnar je koněm levice – ČSSD. Výrazně vstřícněji vystupuje vůči komunistům. Nemá problémy s adopcí dětí homosexuálními páry a dovede si představit i euthanasii (o to zajímavější v tomto kontextu působí fakt, že jeho kandidaturu podpořili i dva lidovečtí senátoři – Pithart a Vaculík). O dalších jeho názorech se toho bohužel moc neví (kromě toho, že chce zakázat kouření v restauracích). Jinak působí jako bezesporu slušný profesor, s velkým rozhledem a renomé ve svém oboru. Osobně určitě v řadě ohledů sympatičtější než Václav Klaus. Ale... podívejme se na to, jak pomůže v prosazování křesťansko-demokratických programových zásad. Určitě ne v otázce adopce dětí homosexuálními páry (a ty tu dříve či pozdě-

ji budeme mít na stole) a euthanasie. V otázce restitucí a konkordátu je smířlivější, ale... zase je tu ono „ale“. Pokud se Švejnar dostane na Hrad, tak hlavně hlasy ČSSD a KSČM. On bude odpovědný jim, nikoli naopak. Švejnar je člověkem s nulovým politickým vlivem. Nebude moci poslancům ČSSD přikázat: „Hlasujte pro ten či onen návrh.“ A protože postoj levice k restitucím či konkordátu je jasný, znamená Švejnarova volba jediné – rozlučme se s církevním majetkem i se smlouvou se Svatým stolicem.

Obě záležitosti se přitom po létech hýbají z místa a premiér Topolánek je ochoten je podpořit, ale čelí nechtí v části ODS. Václav Klaus je připraven body lidoveckého programu podpořit a poslance ODS přesvědčit. Samozřejmě ne z lásky k Církvi a Vatikánu, ale proto, že chce být zvolen. Jinými slovy – „Vy mě podpořte na prezidenta, já prosadím restituce.“ Něco za něco, tak to (nejen) v politice chodí. Pro ODS je volba Klause klíčová a postoj prezidenta je pro poslance ODS mnohdy rozhodující (když řekl NE registrovanému partnerství, poslanci ODS ho poslechli – i když řada z nich s nechtí). Klaus má, na rozdíl od Švejnara, na poslance a senátory ODS velký vliv.

Promrhá KDU-ČSL svou šanci?

V čem je tedy problém? Je to neuvěřitelné, ale KDU-ČSL nebyla schopná přijít s jednotným postojem k volbě prezidenta. Málokdy má malá strana takovou šanci ovlivnit situaci a dosáhnout svého. A málokdy ji tak promrhá. Proč? Mnoho lidovců prostě Klause nemá rádo. Z dobrých důvodů. Ano, Klaus je arogantní, občas přímo nesnesitelný a Církev označil svého času za spolek zahrádkářů. Byl to on, kdo za svého premiérování kritizoval církevní restituce a kdo byl onedlouho proti konkordátu. Někomu vadí i jeho názory na evropskou integraci a globální oteplování (jako by snad lidovci byli stranou eurohujerů a environmentalistů).

Politika není o sympatiích, ale o zájmech

Na druhou stranu prošel v posledních letech dosti značným posunem, jak řekl biskup Dominik Duka, se kterým Klaus navázal přátelské styky, „asi trochu stárne a vidí některé věci jasněji...“. S řadou církevních hodnostářů navázal přátelské styky, v Lánech přispívá na kostel a v nejbližším okolí má několik věřících a v řadě postojů se přibližuje křesťanským principům. Nyní je ochoten podpořit i restituce. Jistě, možná jen proto, aby byl zvolen. Ale politika není o sympatiích, ale o zájmech. Jde o to, jak nejlépe prosadit to, o co mi jde. A proto – zacpat nos a volit Klause! A místo přetahování o ministerské křeslo pro předsedu Čunka jedneje o věcech poněkud trvalejší hodnoty.

Mgr. Matyáš Zrno

Autor je členem Mladých křesťanských demokratů a působí v Občanském institutu.

Foto: www.tyden.cz

KOMENTÁŘE

Irák v roce 2007

Naděje na vítězství Američanů v Iráku roste

Nejlepší zpráva roku 2007

Před Vánocemi 2007 britský deník *The Daily Telegraph* přinesl článek s názvem „Nejlepší zpráva roku 2007: Irák!“.

Nebylo to přehánění. Vskutku, v roce 2007 se situace v Iráku zlepšila víc, než za tři roky předtím. V letech 2004, 2005 a 2006 bylo možné říci jediné: Amerika v Iráku prohrává. V roce 2007 se povedlo to, o čem se tři roky předtím mohlo jen zdát: karta se obrátila a nyní je Amerika v Iráku vítězství blíže, než kdykoli předtím od pádu Saddáma Hussaina v dubnu 2003. Největší zásluhu na tom má člověk se vznešeným římským jménem, generál Petraeus.

Rekapitulace amerického zásahu v Iráku

Celé americké angažmá v Iráku si zrekapitulujme:

Teroristický útok 11. září 2001 spáchali: (A) sebevražední atentátníci, tedy lidé, kteří se své smrti nebáli; (B) pouze konvenčními prostředky.

Tudíž: (A) Tyto lidi od útoků odstranit nelze. Lze je jen zabít či zavřít do vězení.

(B) Těch obětí 11. 9. 2001 bylo relativně málo. Kdyby sebevražední atentátníci měli ničivější prostředky, určitě by je byli použili. Oni je však nepoužili, tudíž je neměli. Kdyby je po 11. 9. 2001 získali, použijí je. Příště těch obětí může být tisíckrát více.

To je první instance analýzy. Teď ta druhá: (A) Nelze-li od útoků odradit sebevrahy, je nutné od nich odstranit ty, které odstranit lze, kteří se smrti bojí, ale poslední čtvrtstoletí různým protizápadním teroristickým skupinám poskytovali podporu. To byla celá řada vládců na Blízkém východě: Kaddáfí v Libyi, Assad v Sýrii, Arafat v Palestině, Saddám v Iráku, ajatolláhové v Iránu, Taliban v Afghánistánu, a i část politicko-náboženského wahhábičského establishmentu v Saudské Arábii. Tito podporovali protizápadní teroristické skupiny a podněcovali protizápadní nenávisť.

(B) Nelze dopustit, aby sebevrazi dostali ničivější zbraně, např. chemické, biologické či jaderné. Tyto zbraně však není tak snadné získat; a především, není snadné je získat pro nestátní entity. Pokud by je teroristické organizace získaly, pak nejspíš od režimů, které jsou

Generál Petraeus. Foto: www.armytimes.com

fanaticky protizápadní a které takové zbraně mají či o ně usilují.

Předpoklady boje proti terorismu

A nyní syntéza této analýzy: úspěšný boj proti terorismu musí nutně obsahovat i vojensko-politickou komponentu boje proti režimům! Je nutné odstranit režimy od podpory teroristů a je nutné zabránit tomu, aby tyto režimy získaly ničivé zbraně, které by jednoho dne mohly teroristům poskytnout.

Ale jak? Tím, že několik režimů bude exemplárně svrženo, tím pádem neutralizováno a příkladem jejich osudu budou ty ostatní zastrašeny.

Úspěšný boj proti terorismu musí nutně obsahovat i vojensko-politickou komponentu boje proti režimům!

To se i stalo. Díky svržení režimu Talibanu v Afghánistánu a svržení režimu Saddáma Hussaina v Iráku je nyní svět mnohem bezpečnější, než byl před 11. 9. 2001; anebo jak by byl po 11. 9. 2001, kdyby ke svržení těch režimů nedošlo. Arzenál teroristů se od 11. 9. 2001 nezměnil, tj. neposílil; stále mají jen konvenční prostředky. Žádné nekonvenční – chemické, biologické, nukleární – opakování 11. září se nekonalo. V tomto smyslu byla Bushova strategie války proti terorismu úspěšná; dokonce nadměru úspěšná.

Touha po odplatě znesnadňuje dosažení míru

Pokud ovšem jejím cílem bylo zvýšení bezpečnosti nás na Západě. Situace v Iráku se však zhoršila z toho prostého důvodu, že samotní Iráčané po pádu tyрана dali přednost kmenovým a etnickým bojům, jakož i konfesním vendetám. Odplata za staré hříchy a krevní msta za staré zločiny dostaly u nich přednost před nadějí na mírovou a klidnou budoucnost.

Je to smutné, leč nikoli bezprecedentní. Pád komunismu v Československu, rozhodně vítaný, znamenal nejen příchod demokracie, ale i neschopnost domluvy Čechů a Slováků a tudíž (nekrvavý) rozpad státu. Pád Tita v Jugoslávii, jenž vládl jako typický orientální despota, znamenal nejen příchod svobody, ale i čtyři krvavé války na Balkáně. Žádoucí kolaps Sovětského svazu a rozpad komunistické říše zla dramaticky zvýšil bezpečnost a svobodu všech lidí na světě, včetně nás, znamenal však krvavé konflikty mezi Armény a Ažerbajdžánci, Rusy a Čečeny, Moldavany a Ukrajinci, Gruziny a Abcházy, postkomunisty a islamisty ve střední Asii atd. Je to však argument proti pádu komunismu? Ani náhodou! Je to jen konstatování té smutné skutečnosti, že lidé, náhle zbaveni tyрана a nabyví svobody, častokrát ji využijí – zneužijí – ke vzájemnému podřezávání krků.

KOMENTÁŘE / BISKUPOVÉ O RODINĚ

Podcenění situace v Iráku

Američané podcenili situaci v Iráku po pádu Saddáma. Vlastně neměli žádný koherentní plán. Nebo přesněji, měli plány tři, které alternativně střídali. Ministerstvo obrany počítalo jen se svržením Saddáma a pak chtělo co nejrychleji předat moc iráckému exilu a vyhnout se dlouhodobé okupaci. Ministerstvo zahraničí chtělo dlouhodobou okupaci a demokratizaci země. CIA chtěla pokračovat ve vládě strany BAAS, ale bez Saddáma. Výsledkem bylo, že se plně nerealizoval plán žádný.

Většinou šiiťé na jihu Iráku (60 % obyvatelstva) chtěli vládnout a mstít se na bývalých vládciích, sunnitech. Sunnitě uprostřed Iráku (15–20 %) věděli, že pádem svého Saddáma ztratili moc, proto se přidali na stranu Al-Káidy a dělali vše pro destabilizaci Iráku. A Kurdové na severu (15–20 %) chtěli samostatnost – když ne *de iure*, tak alespoň *de facto*, kterou získali. Američané si mysleli, že pravda a láska zvítězí nad lží a nenávisť. Nepřekvapuje, že se mýlili.

Takže roky 2004, 2005, 2006: sunnitské guerilly, podporované ze zahraničí přes Sýrii, vraždí Američany a šíity. Američané jsou měkčí, nikdo se jich nebojí, právě naopak, každý si na ně chce vystřelit. Jako reakce na sunnitský

teror strany BAAS a Al-Káidy vznikají šiitské milice, jež s pomocí Iránu vraždí sunnity – a Američany. Američané umírají a sní o liberální demokracii v Iráku, kterou nikdo podstatný z Iráčanů nechce – každý chce mstu a moc pro sebe.

Nové velení – naděje na vítězství

Republikánská strana prezidenta Bushe v listopadu 2006 prohrává volby do Kongresu, Bush mění ministra obrany a udělá to, co celé poslední tři roky požadoval republikánský senátor John McCain: navýší počet jednotek v Iráku. Jmenuje nového energického velitele, kterým je generál Petraeus. Od 1. 1. 2007 generál Petraeus dostává svou šanci. Hodnocení ke konci roku 2007: Petraeus změnil zjevnou porážku v naději na vítězství, která, pokud bude dosavadním tempem pokračovat, se do konce roku 2008 změni ve vítězství úplné.

V letech 2004, 2005, 2006 se Iráčané domnívali, že Američané to nemyslí v Iráku vážně. Že je, pokud jim způsobí dostatek obětí, vyženou. Proto se sunnitě orientovali na Al-Káidu, proto šiiťé na Irán. Generál Petraeus jim však ukázal, že to vážně myslí. Výsledek? Sunnitští kmenoví vůdcové se odklánějí od Al-Káidy (jejichž spoustu bojovníků již Američané v opotřebovací válce zabili, docházejí jí

tedy lidé) a přiklánějí se na stranu Američanů. Provincie Anbar, kdysi centrum sunnitské guerilly, je nyní plně pacifikovaná. Poprvé od konce roku 2003 se i ti největší skeptici oprávněně domnívají, že americká mise v Iráku skončí dobře.

Hodnocení: prezident Bush – 3; generál Petraeus – 1; senátor John McCain – 1*. Kdyby existovala spravedlnost, tento senátor bude v republikánských primárkách odměněn. V situaci, kdy levice ztrácela hlavu a chtěla Irák odepsat – jako kdysi odepsala nekomunistický Jižní Vietnam a naservírovala jej komunistům – a prezident Bush po tři roky 2004, 2005 a 2006 nedělal v Iráku nic podstatného a marnil čas, navrhoval senátor McCain vítěznou strategii, kterou v roce 2007 uplatnil generál Petraeus: „Zvyšte počet vojáků v Iráku a ukažte všem, že to myslíme vážně, že nás nepřivedou k útěku, ale to naopak my zneškodníme všechny guerilly!“ Stalo se – a kmenoví náčelníci se jako o úprk přidávají ke straně, o které teď tuší, že je vítězná.

Jinými slovy, veškerým problémem Američanů v Iráku za posledních pět let okupace byl nedostatek vůle, málo rozhodnosti a deficit razantnosti. V roce 2007 to vše generál Petraeus změnil.

*Dr. Roman Joch, Občanský institut
(mezititulky redakce)*

Rodina jako místo, kde se rodí mír

Homilie královéhradeckého biskupa o slavnosti Matky Boží, Panny Marie 2008

Foto: archiv

Když vstupujeme do nového roku, uvědomujeme si, že idea klidného, mírového soužití vůbec není zajištěna. Je to 60 let, kdy byla vyhlášena Všeobecná deklarace lidských práv. A my víme, že ve velké většině zemí světa nejsou lidská práva dodržována. A v našich zemích evropského kontinentu, který měl být symbolem svobody, jsou to právě hlasatelé postmodernismu, kteří by chtěli člověka znovu zašlapat do země a přizpůsobit a přirovnat ho k ostatním tvorům na této zemi.

A to je také důvod, proč nám k tomuto dni, který se slaví jako Světový den míru již po čtyřicáté, poslal svůj list papež Benedikt XVI. Začíná slovy:

Na začátku nového roku bych chtěl poslat lidem celého světa vroucí přání pokoje a srdečné poselství naděje. Rodina je mís-

to, kde se rodí mír. Skutečně, ve zdravém rodinném životě lze zakoušet základní proky míru: spravedlnost a lásku mezi sourozenci, funkci autority vyjádřenou v rodičích, láskyplnou péči o nejslabší členy, protože jsou malí, nemocní nebo slabí, vzájemnou pomoc v životních potřebách, ochotu přijmout druhého a v případě potřeby i odpustit. Proto je rodina první a nezastupitelnou vychovatelkou k míru. Není divu, že násilí wonitř rodiny je považováno za neúnosné. Když je tedy rodina označována jako základní a životodárná buňka společnosti, je tím míněno něco podstatného. Jazyk rodiny je jazykem míru.

Když stojíme na začátku roku 2008, ptejme se: „Bude rok 2008 patřit k těm, který nám přinese naději, anebo to bude rok, který nám připraví zklamání?“

Možná, že si řeknete: „Ale vždyť před námi stojí celá řada omezení, hrozí nám

BISKUPOVÉ O RODINĚ

ono zvyšování různých poplatků!“ Chtěl bych ale připomenout začátek dopisu, z něhož jsem četl, kdy nám papež připomněl, že tím nejzákladnějším místem, kde se rozhoduje o nás, je rodina. Rodina, která se zabývá láskyplnou službou nejslabším, malým, nemocným, rodina, která je schopna zajistit vzájemnou pomoc v životních potřebách, ochotu přijmout druhého a v případě potřeby i odpustit.

Rok 2008 se skutečně stane určitou zkouškou, kterou si musí náš národ, a nejen náš národ, i národy střední Evropy a Evropy vůbec, uvědomit: žádný stát, žádná politická strana, žádná reforma nemůže přinést člověku skutečné zabezpečení, ať je malý, ať je starý, ať je zdravý, ať je nemocný.

Jestliže jsme po dvě generace pohrdali rodinou, jestliže jsme se po dvě generace domnívali, že nemusíme žít v tradici těch, kteří mají zodpovědnost, ale že si mohou takřkajíc vyhodit z kopytka, že nemusí myslet na to, co bude po nás, pak musíme přijmout, že sklízíme také špatné ovoce.

Ale to není důvod, abychom vstupovali do nového roku s obavami! Zdůraznil jsem, že do něj máme vstupovat jako svobodní občané, jako svobodní křesťané. Máme právo kritizovat to, co si kritiku zaslouží. Máme právo i sami poukazovat, jakou cestou by se právě ta nutná reforma společenského života měla dít.

A my musíme také říci, že rodina není jenom jakýsi vedlejší produkt, kterého

politické skupiny v naší zemi používají do volebního programu, ale že si stát skutečně musí uvědomit, že bez rodiny nebude existovat Česká republika, že bez rodiny nebude existovat Evropská unie, že bez rodiny nebude existovat celé lidstvo.

Naše zahrávání si s pojmy rodiny, kterou vytvářejí dva muži nebo ženy, je už na únosnosti výsměchu zdravému rozumu!

A zde je zapotřebí říci: Ano, chápeme, že nový rok 2008 bude opravdu rokem, kdy se pozná, co znamená síla skutečně fungující rodiny.

K tomu ať nám pomáhá ta, kterou nazýváme Matkou Boží! Amen.

*Mons. Dominik Duka OP
(redakčně kráceno)*

Rodina ako kúsok strateného raja

Pastiersky list Spišského biskupa na Sviatok Svätej rodiny 2007

Pán Ježiš svoj príchod na svet v ľudskej podobe mohol uskutočniť aj iným spôsobom. Prečo si vybral práve tento spôsob? Prečo prišiel ako dieťa do rodiny? Boh nerobí nič bez dôvodu. Bolo by to proti jeho dokonalosti. Preto aj narodeniu Ježiša Krista v rodine treba pripisovať veľký význam. Je to jeho reč k nám. Oslovuje nás. Hovorí nám o dôležitosti rodiny a rodinného života. Rodina nie je len náboženská, prípadne kresťanská ustanovizeň. Požiadavky rodinného života sú všeľudské, lebo vyplývajú z prirodzenosti človeka.

Pán Ježiš manželstvo vyplývajúce z prirodzenosti človeka povýšil na sviatosť. Takže sa stáva aj darom milosti. Keď ani učeníci nevedeli pochopiť požiadavku nerozlučiteľnosti, vtedy im povedal: „Nie všetci pochopia toto slovo, iba tí, ktorým je to dané“ (Mt 19, 11). Tento dar dostávajú všetci manželja, ktorí so všetkou vážnosťou a po dôkladnej a čistej príprave prijímajú sviatosť manželstva. Dokonca tento Boží dar ide tak ďaleko, že pri sobášii si ho oni sami navzájom udeľujú. Musí to však byť pred tvárou Cirkvi.

Sú manželstvá a rodiny, ktoré prijímajú Kristovu milosť, spolupracujú s ňou a snažia sa zachovať mravný zákon. Za vernosť Bohu je im odmenou vzájomná láska. Spoločne prežívajú radosti i starosti každodenného života. Sú otvorení voči sebe, vidia si hlboko do svojich osobnos-

tí, slovami knihy Genézis: nehanbia sa jeden pred druhým. Veľkodušne prijímajú deti ako Boží dar a vychovávajú ich aj pre úspešný pozemský život aj pre Božie kráľovstvo. Duchovní spisovatelia usporiadanú rodinu prirovnávajú ku kúsok strateného raja. Opravdivá láska je len jedna, tá, ktorá pramení z Boha. Ona aspoň čiastočne navracia človeka do stavu prvotnej nevinnosti. Milosť Božia je stále tá istá, záleží na tom, akou mierou sa jej zmocníme. Čím lepšie spolupracujeme s milosťou, tým viac vieme odolať hriechu. Žiadna iná radosť sa nedá porovnať s týmto víťazstvom.

Liberalizmus súčasnej doby ponúka ľuďom to isté pokušenie, čo zlý duch ponúkol prvým rodičom: „Budete ako Boh“. Človek sa tu sám stáva zákonodarcou, sudcom toho, čo je dobré a čo je zlé. To sa prejavuje najmä v sexuálnej oblasti a vo vzťahu k majetku. Pojem zodpovednosti a hriechu sa vytráca. Večný život alebo večné zatratenie sú zahmlené starosťami o konzum. Tu je nebo, keď si úspešný, tu je aj peklo, keď sa ti nedarí, keď si postihnutý alebo starý, okradnutý o lásku zo strany ľudí. Nespravodlivý vzťah k majetku má dopad na sociálnu situáciu mnohých jednotlivcov i rodín, nezodpovedný vzťah v sexuálnej oblasti má dopad na charaktery ľudí, na falošné predstavy o láske, na nevydarené manželstvá a rodiny. Štatistiky jedno-

Foto: archív

značne hovoria, že najväčší počet kriminálnych ľudí pochádza z rozvrátených rodín. Takmer denne nám média prinášajú správy o rodinných tragédiách. Demografické ukazovatele vo vyspelých krajinách nie sú nádejné. Ani na Slovensku.

V biblickom chápaní dieťa bolo vždy znakom Božieho požehnania. Modlime sa za naše kresťanské rodiny, aby sa stali tým, čím majú byť, domácimi cirkvami, v ktorých všetci členovia oslavujú Boha, darcu života, ďakujú Spasiteľovi, že prišiel medzi nás a vyzývajú Ducha Svätého, darcu svätosti. Matka Svätej rodiny, buď Matkou aj našich rodín, aby sa stali aspoň kúsok strateného raja.

*Mons. František Tondra
TK KBS, (redakčně kráceno)*

K ENCYKLICE SPE SALVI

K encyklice *Spe salvi*

Americký filosof Lee Harris nabízí jasné a vyhraněné ideje o důvodech papežovy kritiky nového osvícenství. Poukazuje na naivní dobrotu starého osvícenství – krize Západu spočívá v tom, že už nemá víru v žádnou sekularizovanou vizi Božího království. Článek z časopisu Foglio ze dne 11. prosince 2007 vybral a pro RC Monitor přeložil P. Josef Kolář SJ.

Foto: www.wikimedia.org

G. B. Casella: Naděje. Corso Venezia, Milán

Nedávná encyklika *Spe salvi* Benedikta XVI. tvoří členitě rozvinutí výroku svatého Pavla v listu k Římanům: *v naději dosahujeme spásy*. Je to však mnohem více než prostý komentář biblického textu: je to radikální výzva jak modernímu světu, tak křesťanství, která si zasluhuje, aby byla s největší pozorností brána v úvahu nejen katolíky nebo křesťany, nýbrž každým, koho zajímá budoucnost člověka.

Sebekritika předpokladem pokroku

V řezenské přednášce Benedikt XVI. mluvil o nutnosti kritizovat modernost; v encyklice *Spe salvi* jde ještě dál a říká, že „je třeba, aby sebekritika moderní doby splývala se sebekritikou moderního křesťanství, které se musí stále znovu učit chápat samo sebe počínajíc od vlastních kořenů“. Sebekritika je činnost již sama o sobě hluboce zakořeněná v naději. Kritizujeme sami sebe v naději, že se polepšíme. Přesto ale stačí malá úvaha, abychom pochopili, že sebekritika se staví proti instinktivnímu lidské přirozenosti: jsme přirozeně náchylní kritizovat druhé a nijak se nám nelíbí být terčem kritiky druhých. Z jakého důvodu bychom tedy měli usi-

lovat o tak nepřirozenou činnost, jako je sebekritika? Stačí pozorovat běh dějin, abychom si uvědomili, jak lidstvo vcelku prokázalo mizivý zájem o sebekritiku. Antropologové nám říkají, že mnoho primitivních kmenů se považuje za „pány stvoření“, a proto nepociťují žádnou potřebu se samy v sobě nějak měnit – jde totiž o tentýž naivní etický narcismus, který postihl leckteré vyšší civilizace, jako byla civilizace antických Řeků, jež neměla žádný pojem o pokroku. Kdo nevidí žádný důvod, aby byl nespokojen sám se sebou nebo se společenským řádem, v němž žije, nemá žádný zájem o pokrok – ba víc – je sám neschopen pochopit pojem pokroku.

Podle Benedikta XVI. sebekritika moderní doby musí začít uznáním faktu, že západní pojem pokroku má vlastní nejhlubší kořeny v ideji křesťanské naděje. Bylo to křesťanství, jež hlásalo příchod království považovaného za nezměrně vyšší než jakékoli lidské království tohoto světa. Takové království by byla etická komunita, v níž každý žije podle „zlatého pravidla“ a odlišovalo by se nepřítomností absolutního zla ve formě dědičného hříchu a utrpení. Křesťanům se doporučovalo přizpůsobovat se stavu věcí současného světa a přijímat právoplatnou autoritu těch, kteří jim vládlí; avšak nebylo jim dovoleno přijmout definitivnost převládajícího *statu quo* kolem nich a nebo v jejich nitru. Byli přesvědčeni, že tento svět bude nakonec nahrazen lepším světem.

Naivita osvícenských nadějí

Evropské osvícenství bylo výtvořem mužů a žen, kteří zdědili křesťanskou naději, podle níž je možný lepší svět a ne jen utopická iluze. Hlavní představitelé osvícenství byli pevně přesvědčeni, že svět lze radikálně zlepšit, ba že může být přiveden k dokonalosti. Voltaire, Diderot, Condorcet a Kant neměli žádné potíže odsoudit zvyklosti a obyčeje jiných kultur a chlubit se nadřazeností své vlastní. Etický a kulturní relativismus byl naprosto cizí jejich mentalitě, stejně jako etický nihilismus – ba museli by se velmi namáhat, aby určili rozdíly mezi relativismem a nihilismem. Jejich optimistická důvěra, že je možná lep-

ší budoucnost, byla laického rázu, ale kvůli tomu nebyla nijak méně intenzivní než mimosvětový optimismus prvních křesťanů. Nicméně, jak nám připomíná sám Benedikt XVI., 20. století zvonilo hrany naivním osvícenským nadějím, skládaným v laický pokrok. Sama věda a technologie, jež měly zaručit nevyhnutelnost laického pokroku, se ukázaly jako poněkud pochybné. Benedikt XVI. cituje německého marxistického filosofa Theodora Adorna a jeho sžíravou kritiku této špatně zodpověděné víry. Neexistuje žádný přirozený zákon, který by uděloval týž koeficient inteligence těm, kteří mají stejné mravní zásady. Přívrženci Hitlera a Stalina použili vědy a technologie, aby rozpoutali ďábelské síly a tytéž síly zaměřují své pohledy na nás i dnes.

Kořeny současné krize víry

Krise současného Západu, podle názoru Benedikta XVI., spočívá v tom, že už nemáme víru v žádnou ze sekularizovaných vizí Božího království. Tyto vize byly brutálně rozdraceny dějinami. Velká naděje lidstva, která vzešla z evropského osvícenství, byla rozbita právě těmi, kteří se ji snažili uskutečnit ve strnulé podstatě lidských dějin. Vždyť mnozí z nás i nadále mluví, jako by měli víru v ideály osvícenství, ale naše srdce a naše duše tomu už dávno nevěří.

Ke konci 19. století Nietzsche vypravoval své proslulé podobenství o člověku, který jednoho dne dorazí do města a vyhlásí: „Bůh je mrtev a my ho zabili.“ Obyvatelé města si myslí, že je to blázen, ale pouze proto, že žijí v iluzi, že ještě věří v Boha, když naopak v jejich srdci a v jejich duši už nepřebývá žádná víra. Benedikt XVI. podává výklad role blázna jak v řezenské přednášce, tak v encyklice *Spe salvi*. Avšak jeho poselství, jež hlásá, je odlišné a v podstatě toto: „Osvícenství je mrtvé a my je zabili. Nevíme už, co je to pokrok a co je to úpadek, nevíme už, která je správná strana dějin a která je špatná. Přecpáváme si ústa stereotypy osvícenství, ale nemáme už odvalu zavést své osvícenské hodnoty v kulturách, které hlásají neshášenlivost a obskurantismus. Zcela jsme ztratili důvěru ve staré teorie laického pokroku. Nevíme, zda jdeme kupředu nebo nazpátek, nemáme nic, co by nás vedlo.

K ENCYKLIKE SPE SALVI

Svět přetékající laickými apokalypsami

Jestliže byl moderní Západ definován svou pevnou, i když naivní jistotou v laický pokrok, postmoderní Západ je charakterizován zatměním (úpadkem) laické naděje. Svět, který stojí před většinou z nás, je svět, z něhož máme strach, přetékající laickými apokalypsami, jako je globální oteplování nebo nukleární džihád. Ba hůře, je to svět, který dokázal, že je hluboce neschopen vykoupit se (zachránit se), je to svět, který podle našeho názoru nemůže být opraven prostřednictvím vzdělání, vědy a technologie. Proto není divu, že je pro nás tak obtížné otevřeně čelit smrti osvícenství, protože zanechává prázdnotu, kterou mnozí nevědí jak zaplnit – onu duchovní prázdnotu, která zůstává, když je nám vyrvána poslední jiskra naděje.

Kant řekl, že byly tři velké otázky: Co mohu vědět? Co musím dělat? A v co mohu doufat? Avšak je snad možné vědět, co mám dělat, aniž bych mohl vědět, v co mohu doufat? Jestliže jsem došel k závěru, že pro svět, pro lidstvo, pro zeměkouli není naděje, proč se v něčem angažovat? Nebylo by rozumější zaujmout postoj absolutního kvietismu, hned se odevzdat osudu a nechat, aby došlo k nejhoršímu?

V nacistických koncentračních táborech byla skupina vězňů, kteří byli nazýváni ostatními vězni *Muselmänner* (neboli „muslimové“). Dostali tuhle přezdívku, protože zcela ztratili vůli žít a propadli úděsné hrůze své existence. Na rozdíl od odsouzeného k smrti nebyli s to mít naději proti veškeré naději. Obrátili se tváří ke zdi a byli připraveni zemřít. Jejich patetický postoj je důkazem, že i ta nejzoufalejší naděje, dokonce naděje zakládající se na čiré iluzi, je vždy lepší než nemít žádnou naději.

Svědectví naděje

Je to tragická skutečnost, že psychologický postoj *Muselmänner* připadl během dějin za úděl pořádné části lidstva. Svatý otec vypráví ve své encyklice dojemnou historii Josefíny Bakhity, africké ženy, která byla jako dítě unesena do otroctví a vedla život bez jakékoli naděje, podobný oněm *Muselmänner*. Navzdory tomu Bakhita dokázala najít naději ve formě křesťanské víry. Ne ve víře potvrzené dogmaty, nýbrž v ušlechtilosti svých nových italských pánů, kteří s ní na rozdíl od jejich předešlých pánů nezacházeli krutě. Náhle si Josefína Bakhita dokázala představit svět, v němž mocní netrýz-

ní slabé a utlačované. Tento objev jí dal naději, kterou předtím nikdy neměla – a jak by ji mohla mít, dokud jí někdo nenabídl tuhle naději pouze slovy, nýbrž také činy?

Obnovu je třeba hledat v kořenech křesťanské naděje

Prostřednictvím této působivé historie nás Benedikt XVI. vybízí hledat obnovu v historických kořenech křesťanské naděje. Mnohem dříve než se zrodila idea pokroku v Evropě 18. století, jak Benedikt XVI. připomíná, to byli řečtí a římské otroci, kteří objevili naději v chování prvních křesťanů. Petřův nástupce nemá žádnou potíž uznat, že křesťanství bylo náboženstvím pro otroky; ba dokonce to chce zdůraznit: křesťanství bylo jediným náboženstvím, které mohlo mít význam pro otroky, neboli pro ty, kteří byli zbaveni naděje. Naopak Nietzsche napadal křesťanství právě z tohoto důvodu: pro něho to bylo náboženství vhodné výlučně pro otroky. Nietzsche pohrdal křesťanstvím a dovolával se znovuzrození hrdinských ideálů Řecka, ztelesněných mýtem nadčlověka. Nicméně, když se křesťanská naděje objevila na scéně antického světa, hrdinská epocha, které se Nietzsche tak dovolával, už dávno zapadla. Nerozvázná energie hrdinské éry už byla nahrazena stocicismem a epikurejstvím, dekadentními filosofiemi mravního vyčerpání, pro které se musí buď snášet bolest světa (jako Epiktét s jeho řetězy) nebo se jej musí zcela zřít (jako Epikur ve své zahradě).

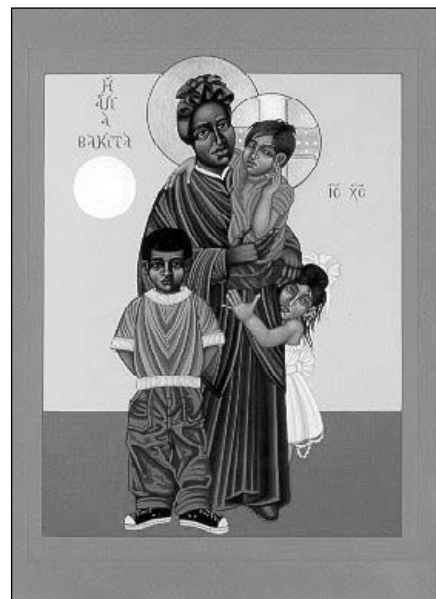
Nietzsche nedokázal pochopit, že antičtí lidé zoufale potřebovali mocnou naději v lepší svět, která přišla s příchodem křesťanství, právě tak jako současný svět připomíná svět antiky, v tom smyslu, že také my se snažíme utěšovat filosofiemi mravního vyčerpání, jako je materialismus a determinismus, ideologiemi, které jsou totiž vymyšleny, aby ospravedlnily rezignaci před tím, co je nevyhnutelné, a odmítnutím jakékoli transcendence. Jak můžeme doufat v obrodu, je-li náš osud určen silami mimo naši kontrolu od první nanosekundy velkého třesku (*Big Bang*)?

Benedikt XVI. je přesvědčen, že obnova naděje musí začít návratem k historickým kořenům křesťanské naděje. Je to realistické za současné krize víry? Nedočkáme-li přeložit metaforu o Božím království do laických termínů, jak to udělal Marx a jiní, jaké dobro může představovat

ona metafora pro nás, kteří žijeme v době, v níž nadpřirozené nemá už žádný konkrétní význam? Můžeme se vrátit k mentalitě prvních křesťanů, kteří očekávali, že Ježíš brzo přijde v těle, a to chápano doslovně? Někteří to dokážou, jak o tom svědčí existence určitých sekt jako jsou Svědkové Jehovovi, ale pro většinu moderních lidských bytostí je živé přesvědčení o druhém příchodu Páně za hranicemi jejich schopností: jak by to vyjádřil William James – ta naděje už není pro ně „živou volbou“. Dnes má křesťanství celé legie vzdělanců, kteří jím pohrdají, jak říkal Friedrich Schleiermacher, ale také rozsáhlý počet vzdělaných obdivovatelů. Těm z první skupiny se v poslední době dostalo hodně pozornosti a jejich knihy jdou na odbyt. Ti druhí pak často mluví s úctou o křesťanské tradici a na rozdíl od těch pohrdajících uznávají, že křesťanství bylo nesmírnou silou civilizace v lidských dějinách, odpovědnou za rozvoj velké části aspektů západní civilizace, na kterou jsme hrdí. Myslí si, že to v celku byla dobrá věc, ale svou víru do ní neskládají. Křesťanská naděje je úchvatná pohádka a je v zájmu lidstva v ni věřit, ale tihle její vzdělání obdivovatelé, v dobrém i zlém, nedokážou sdílet tuhle naději.

Víra přichází skrze zjevení naděje

Je to problém, že žádné náboženství nemůže být udržováno při životě vnějšími přívrženci. Někdo musí mít víru. Někdo musí mít opravdu naději v posmrtný život, v Druhý příchod, v Boží království, které zázračně vyléčí svět z utrpení a dá každému, co si

Josefína Bakhita. Foto: archiv

K ENCYKLICE SPE SALVI / DOPISY

zasluhuje podle vykonaných děl během pozemského života. Papež Benedikt XVI. to pochopil a poselství *Spe salvi* je odvážný apel zahledět se znovu na pravdivější smysl křesťanské víry. Od dob dánského teologa Sörena Kirkegaarda je běžné hovořit o „skoku víry“. Kdo umí udělat tento skok, stane se křesťanem. Kdo to však nedokáže, zůstane plný pochyb a neobrátí se. Mezi těmi, kdo nedokážou udělat onen skok, by mohli být vzdělaní obdivovatelé křesťanství, kteří nekladou překážky tomu, kdo to dokáže, a mohli by dokonce chválit ctnosti těchto mimořádně nadaných osob. Mohli by dokonce říkat: „Rád bych udělal tento skok, ale narážím na příliš mnoho překážek ještě před tím, než dorazím na okraj propasti.“ A právě tuto metaforu Benedikt XVI. napadá, když říká, že víra je naděje. Naděje nám ukládá, abychom věřili, že je možné, že se to může stát. Nejsou nějaké skoky naděje, ba naopak se říká, že naděje vzniká v našich životech, že nacházíme naději, že je vidět jiskru naděje. Nejde tedy o něco, co děláme my, jako skok víry, nýbrž něco, co vyvěrá ze setkání.

Otroci během dějin byli zcela mimo naději, jako otrokyně Bakhita, jež neudělala žádný skok naděje, protože jej neměla zapotřebí. Víra jí šla vstříc tím, že si razila cestu skrze zjevení naděje, které se jí dostalo z dosud neočekáva-

ného pramene. Díky naději byla Josefina vykoupěna. Hle, to je důvod titulu encykliky *Spe salvi* neboli spasení nadějí a ne skokem víry, protože onen skok závisí na nás. Naděje naopak nikoli. Tím, že se Benedikt XVI. vrací ke kořenům křesťanské naděje, nabízí nám sebekritiku moderního křesťanství, která je s to učinit ji „živou volbou“ jak pro vzdělané pohrdáče (jednotlivce pohrdající křesťanstvím), tak pro vzdělané obdivovatele. Tomu, kdo nemůže „přijmout“ křesťanství, protože nedokáže udělat nezbytný skok víry, Benedikt XVI. ve skutečnosti říká: Nežádám po vás, abyste udělali skok přes nemožnou propast. Vybízím vás, abyste uvažovali o zázraku naděje.

Nenechme zhasnout světlo naděje

Naděje není něco daného. Je to dar. Víme komu nebo čemu děkovat za tento dar? Víme odkud přichází? Ne! Na tyto otázky věda a rozum nedávají odpověď. Hledě na krutou a zoufalou přirozenost věcí, nikdo by nemohl předpovědět, že křesťanská naděje vstoupí do našeho světa. Skutečnost, že my, kteří z ní všichni máme prospěch, nejsme vděční za to, že se mezi námi objevila, je znamením, že jsme zapomněli na sám pramen svých etických ideálů a mohli bychom ztratit pochopení její nekonečné hodnoty. To, že nás už neuvádí do úžasu přítomnost naděje světla v tak potmělém světě,

je důkazem skutečnosti, že jsme vydáni nebezpečí nechat toto světlo zhasnout. Západ byl zachráněn ze zvířecího zákona džungle díky radikální naději, že bude moci existovat svět, v němž lev bude ležet vedle beránka a lidé budou moci spolu žít ve společenství svatých. Žádný stoik, epikurejec, materialista nebo determinista by nikdy nemohl přijmout za vlastní tak nereálnou naději, důvod, pro který ji tak dychtivě uchvátili otroci a ti, kteří neměli co ztratit. Když Jan Pavel II. svatořečil Josefinu Bakhitu, chtěl nám připomenout, kolik vděčíme Tomu, jenž vykoupil lidstvo tím, že doufal v nemožné. Toto je nejhlubší a nejdojemnější lekce, kterou nás Benedikt XVI. vyzval, abychom meditovali jeho velkolepou encyklikou *Spe salvi*. Byli jsme zachráněni (spaseni) nadějí. Naděje vykupuje nejen toho, kdo ji má, nýbrž i prostého svědka jejich účinků na druhé. Dokázala-li Josefina Bakhita najít naději ve svém životě, musí nás to inspirovat všechny, abychom ji našli ve svém životě. To je podstata křesťanské naděje. Ne osamocený skok víry, nýbrž radostné zjevení, které nás spojuje ve svatém společenství. Ne nějaký mrtvý pozůstatek minulosti, nýbrž věčně nový příslib pro budoucnost. Nikdo nemůže říci, odkud pochází ani nám nemůže říci, kde ji znovu najít, když už jednou vyprchala.

(mezititulky redakce)

Zdravá církev roste

Ze života místní církve v Moldávii

Foto: www.moldaveskarepublika.cz

Vážená redakce,

na konci roku bych rád vyjádřil vděčnost za Vaši kvalitní práci, které si vážím a často také dávám za vzor. Jen v článku „Církev působí i v Moldávii“ si zapracoval nějaký šotek. Biskupem v Kišiněvu není P. Farcas, jak uvádíte, ale Mons. Anton Cosa, jehož uvádíte jako prvního kněze. Dovolují si připojit svůj článek, který vyšel ve Světle začátkem roku 2006 po mé návštěvě Moldávie.

+ Jan Graubner

Plánovaná chvíle odpočinku mezi Vánocemi a Novým rokem byla příležitostí k návštěvě přítele, biskupa v Moldávii.

Před patnácti lety ho téměř jako novokněze zavezl jeho rumunský biskup do Kišiněva, aby tam pomáhal jedinému starému knězi v této zemi. Tehdy měli

zapůjčený hřbitovní kostelík a k dispozici měli jen opravdu malý starý domeček, kde nebylo pro dva místa. Biskup čekal, že to kaplan vzdá a za pár dnů se vrátí. Dopadlo to jinak. Starý kněz měl dojem, že tam není pro dva dost práce a tak se vrátil do své země sám. Kaplan nechtěl být sám a tak si sehnal mladého kněze z Polska a pak další z Rumunska a Itálie i Německa.

Dnes je v Kišiněvě biskupství, v jehož čele stojí bývalý kaplan Anton Cosa a v celé Moldávii, která má asi čtyři a půl milionu obyvatel, je dvanáct farností a řada filiálek. Rozvíjí se sociální i evangelizační dílo. Dostali zpět jeden kostel, z něhož je dnes katedrála, a vybudovali biskupský úřad.

dokončení na str. 12

VĚROUČNÉ OTÁZKY

Uctívání ostatků

Na dotazy týkající se víry a mravů odpovídají kněží a klerici Řádu bratří kazatelů (dominikánů) s úmyslem stanovisko Církve srozumitelně zprostředkovat. Dotazy lze zasílat na adresu redakce.

Týdeník Respekt v souvislosti se Svatováclavskými slavnostmi napsal, že vystavování lebky svatého Václava je pohoršlivé, protože by nikoho ani nenapadlo vystavovat si doma lebku vlastního dědečka. Jak je to s ostatky svatých v takovém uctívání? Kde a kdy vzniklo a proč? A je to opravdu špatné?

Vskutku sugestivně položená otázka. Svátý Tomáš Akvinský jde ještě dál, když v oddíle pojednávajícím o účtě prokazované kříži uvádí jako protiargument skutečnost, že nikdo nebude uctívat popravčí nástroj někoho svého blízkého. Řešení, které uvádí pro případ kříže, můžeme, *mutatis mutandis*, aplikovat i na naši otázku. Nejprve však krátké historické přiblížení.

Vývoj úcty k ostatkům svatých

Na počátku úcty k ostatkům stojí pravděpodobně křesťanské převzetí úcty k předkům, kterou hojně pěstovali staří Římané. Ti pořádali slavnostní hostiny na hrobech předků či alespoň se soškami a amulety, které je měly připomínat. Křesťané tuto praxi napodobovali, když slavili Eucharistií na hrobech mučedníků. Někdy docházelo k excesům, které museli biskupové zakázat, což se nevyhnulo ani svaté Monice, jak o tom píše ve svých Vyznáních její syn svátý Augustin.

Postupem času, když byly zakládány nové kostely, se praxe posunula do symbolické roviny – do každého oltáře nového kostela byla uložena alespoň část ostatků nějakého světce, pokud možno toho, jemuž byl kostel zasvěcen. V průběhu dalšího vývoje se ostatky „vymanily“ z oltářů a začaly být umístovány samostatně, většinou v nákladně zdobených relikviářích, z nichž mnohé jsou opravdové umělecké skvosty. Bohužel, zejména ve středověku, kdy úcta k ostatkům dosahovala svého vrcholu, docházelo k četným čachrům a podvodům, když se všemožní podnikavci obratně snažili zneužít někdy až příliš nekritické a naivní úcty prostých věřících.

Smutnou kapitolou také zůstávají nedůstojné tahanice o ostatky (tentokrát pravé) známých světců, které přinášely místu, jež jimi disponovalo, nejen velkou prestiž, ale také nezanedbatelné finanční zisky. Velká poptávka po ostatcích ved-

Foto: <http://fisk.cirkev.cz>

la nejen k výrobě mnohých ostatků falešných, ale někdy také k necitlivému „porcování“ těch pravých.

Teologická podstata úcty k ostatkům

Je však potřeba uvědomit si teologickou podstatu úcty k ostatkům, která vedla učitelský úřad Církve ve všech dobách k zásadně kladnému postoji vůči účtě k ostatkům, dogmaticky vyjádřeném tridentským koncilem. Především je potřeba mít na paměti, že úcta prokazovaná ostatkům není prokazována jim o sobě, ale natolik, nakolik uvádějí do vztahu k osobě svatého. Úcta prokazovaná fyzickým ostatkům tak odpovídá tělesné přirozenosti člověka, což je princip zvláště zřejmý v případech svátostí. V případě ostatků je nutno vyzdvihnout jiný aspekt. Součástí křesťanského kředa je víra ve vzkříšení mrtvých a tomu odpovídá také

celistvé pojetí člověka, v němž je lidskému tělu dána odpovídající důležitost a důstojnost. Úcta prokazovaná ostatkům svatých vyjadřuje víru, že Bůh, který je dokázal přivést do nebe, vzkřísí na Posledním soudu také jejich těla. Tím, že jsou již přidružení k Církvi vítězné v nebi, jejich ostatky patří Církvi a jako za svého života pomáhali Církvi svou modlitbou a příkladem, i po své smrti jí pomáhají, jak přimlouvou, tak tím, že jejich ostatky podporují věřící ve zbožnosti.

Záleží na formě uctívání

Je jistě pravdou, že obsahem nauky Církve je úcta k ostatkům, nikoli způsob, kterým je tato nauka praktikována a je jisté, že některé její podoby byly oprávněně shledány nepřiměřenými a jako takové opuštěny. Je otázkou, jestli v konkrétním případě uváděném týdeníkem Respekt jde o nejhodnější způsob uctění vzácné relikvie, církevní autority však jistě měly dobré důvody, proč nechaly proběhnout ceremonie právě takto. Můžeme poznamenat asi tolik – svátý Václav není dědečkem nikoho z nás a stejně jako se veřejní činitelé „těší“ větší pozornosti médií a to v takové míře, že by to asi bylo nepřijemné našemu dědečkovi, tak i svátý Václav se těší pozornosti, kterou nevěnujeme dědečkům, a to včetně svých ostatků.

fr. Ludvík Grundman OP
(mezititulky redakce)

Náboženské cítění křesťanského lidu si našlo v každé době své projevy v různých formách zbožnosti, které obklopují svátostný život církve, jako např. uctívání ostatků, návštěvy svatých, pouti, procesí, křížová cesta, náboženské tance, růženec, medailky atd. Tyto projevy jsou prodloužením liturgického života církve, ale nenahrazují jej. (KKC 1674, 1675)

NA ZÁVĚR

dokončení ze str. 10

Biskup nemá odpovědnost jen za svou diecézi, ale spoluodpovědnost za celou církev. Proto jsem cítil potřebu jej spolu s dalšími biskupy navštívit a povzbudit. Byl jsem však obdarován a povzbuzen sám. Podobně jako při návštěvě světených farností přicházím, abych věřící povzbudil svou vírou, ale i sám byl povzbuzen vírou jejich, jak říká svatý Pavel.

Sociální a ekonomická situace v bývalé sovětské republice je těžší než naše. Malá skupina katolíků mluvící několika různými jazyky to v ateizované zemi s pravoslavnou většinou nemá lehké, ale působí jako kvas a zdravé roste.

Každý host si musí všimnout, že tady se nejen káže a modlí. Církev roste proto, že se tu z evangelia prakticky žije. Nemá to lehké řeholní sestry pocházející z Brazílie, která tu vede malý domov pro děti z ulice. Osm kluků a čtyři děvčata dnes tvoří její rodinu. Našla je na ulici jako malé bezdomovce se vši bídou, která k tomu patří, včetně drog. Ukázala mi na

jednu z nejstarších, šikovně děvče, které má prý mámu vysokou úřednicí, ale po tom, co se znovu vdala, dceru z prvního manželství prostě zapudila. Řeholnice žijící své panenské zasvěcení Bohu zde nejen rozvinula duchovní mateřství a dala dětem to nejpodstatnější pro lidský rozvoj, ale taky jim umožnila konkrétní setkání s živým Bohem vyznařujícím z jejího života.

V charitní jídelně, kam přichází 150 chudých důchodců denně na oběd (a dvěma stovkám bezdomovců se jídlo dováží), byl radostný duch. Milé pozdravení a zpěvy i společná modlitba. Jeden přes druhého si vše pochvalovali, zvlášť výřečné byly bývalé soudružky učitelky v důchodě (ovšem s tak malou penzí, že jim to nestačilo ani na chleba). Usměvavý mladý kaplan nijak nevelel a přece bylo vidět, že je duší této společnosti, která se s ním před jídlem modlí, aniž by se kdo zajímal o víru či nevíru přítomných.

Narychlo připravená slavná bohoslužba v katedrále byla radostná, s pře-

vahou mladých, kteří krásně zpívali. Skupina vyrostla kolem mladého faráře narozeného v polské menšině v Rumunsku. Bral jistě své povolání vážně, protože jeho volba Boha byla spojena s příkazem *opusť a pojď, kam ti ukážu*. Podobně bylo vidět na starém misionáři, který měl na faře mateřskou školu pro 50 dětí bez ohledu na víru či církevní příslušnost, že má radost, když může žít pro druhé, které miluje, i když je dřív neznal, a žije pro jejich štěstí a spásu.

To, co buduje církev a působí její růst, není teorie a administrativa, i když ty jsou taky důležité, ale láska, která se projevuje v konkrétních skutcích, a radost z Boha. Takové plody nenese strom života bez hlubokých kořenů víry. Každému zmrtnýchvstání předchází umírání. K tajemství takového úspěchu patří praxe skryté oběti a radostného darování se. Každá mince má dvě tváře. Za minci bez rubové strany se mnoho koupit nedá.

Světlo 2006

Liturgická čtení

20. 1.	Neděle	Iz 49,3.5-6, Žl 40, 1 Kor 1,1-3, Jan 1,29-34 2. neděle v mezidobí		
21. 1.	Pondělí	1 Sam 15,16-23, Žl 50, Mk 2,18-22 sv. Anežka Římská	24. 1.	Čtvrtek 1 Sam 18,6-9; 19,1-7, Žl 56, Mk 3,7-12 sv. František Saleský
22. 1.	Úterý	1 Sam 16,1-13, Žl 89, Mk 2,23-28 sv. Vincenc	25. 1.	Pátek Sk 22,3-16 (Sk 9,1-22), Žl 117, Mk 16,15-18 Svátek Obrácení sv. Pavla
23. 1.	Středa	1 Sam 17,32-33.37.40-51, Žl 144, Mk 3,1-6 sv. Ildefons	26. 1.	Sobota 2 Tim 1,1-8 (Tit 1,1-5), Žl 80, Mk 3,20-21 sv. Timotej (Bohuslav) a Titus

27. 1.	Neděle	Iz 8,23b - 9,3, Žl 27, 1 Kor 1,10-13.17, Mt 4,12-23 3. neděle v mezidobí		
28. 1.	Pondělí	2 Sam 5,1-7.10, Žl 89, Mk 3,22-30 sv. Tomáš Akvinský	31. 1.	Čtvrtek 2 Sam 7,18-19.24-29, Žl 132, Mk 4,21-25 sv. Jan Bosko
29. 1.	Úterý	2 Sam 6,12b-15.17-19, Žl 24, Mk 3,31-35 sv. Sulpicius	1. 2.	Pátek 2 Sam 11,1-4a.5-10a.13-17, Žl 51, Mk 4,26-34 sv. Pionius
30. 1.	Středa	2 Sam 7,4-17, Žl 89, Mk 4,1-20 sv. Martina	2. 2.	Sobota Mal 3,1-4 (Žid 2,14-18), Žl 24, Lk 2,22-40 Svátek Uvedení Páně do chrámu

RC MONITOR — zpravodajský čtrnáctideník vydávaný o. s. Res Claritatis pod záštitou České dominikánské provincie. Noviny jsou zaměřeny na osvětu široké veřejnosti v oblasti života a postojů římskokatolické Církve jako prevence náboženské nesnášenlivosti a xenofobie. Publikované zprávy jsou zveřejňovány na zpravodajském serveru <http://res.claritatis.cz>. ISSN: 1214-8458. MK ČR E 15474.

Adresa redakce: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz, číslo účtu: 1683820001/2400.

Redakční rada: Vít Cigánek, RNDr. Václav Frei, Mgr. Michaela Freiřová, P. Mgr. Pavel Mayer OP, Zdeňka Rybová, Mgr. Radim Ucháč, Kateřina Ucháčřová, Ondřej Vaněček, Mgr. Matyáš Zrno. **Teologický poradce:** P. Mgr. Pavel Mayer OP.

Objednávky: Noviny jsou distribuovány zdarma a lze je v požadovaném počtu kusů objednat na korespondenční adrese redakce. Jejich vydávání je možné jedině díky zasláným darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo činí přibližně 10 Kč, což ročně znamená 240 Kč. Všem dárčům Pán Bůh zaplať. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.